

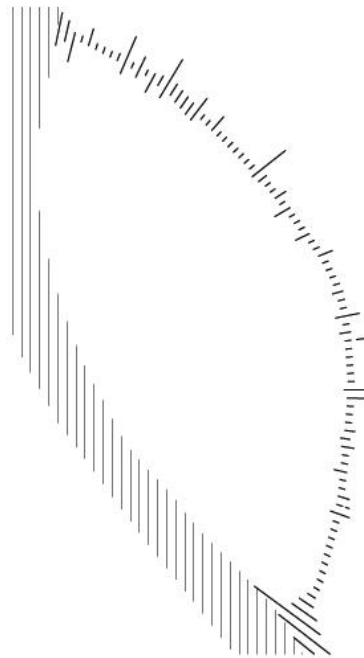
Megújuló Budapest Boulevard

BEVEZETŐ:

Hömpölyög, áramlik, hirtelen megakad, majd továbbfolyik. Ezek az érzések ébredtek bennünk, amikor egy séta keretében végigjártuk a Nagykörutat. A bejárásakor úgy mentünk végig a közel négy kilométeres körúton, hogy nem éreztük mekkora távot tettünk meg, nem volt viszonyítási pont, észre sem vettük, hogy már egy-egy nevezetes teresedéshez értünk. Egy dolog volt, ami megakasztott ebben a „folyam élményben”, mégpedig a vendéglátóhelyek teraszai miatt leszűkült járdaszakaszok.

Budapest gyűrűs városszerkezetét a körutak nevükben és elrendezésükben is tükrözik. A Nagykörút az elmúlt évtizedekben jelentős változásokon ment keresztül mind infrastrukturális, mind építészeti-urbanisztikai, mind kereskedelmi szempontból, melyet a kiadott elemző tanulmányok hitelesen rögzítenek, illetve támasztanak alá.

A kiszabályozott, szimmetrikus történelmi útkeresztmetszet, kétoldali fasor olyan érték, melyet tiszteletben tartottunk. Olyan korlenyomat, mely megőrzendő az utókor számára. A gyűjtőút, illetve „csatorna” jelleget nem felülírni szándékoztunk, hanem a „folyamban olyan kék kövek, megállító pontok” elhelyezését terveztük, melyek megállásra, szemlélődésre készítenek. Hiszen, ha már megállok, feltekintek, körülnézek, részese leszek egy magasabb szintű térelménynek, így hívva életre pályázatunkkal a KultúrKörutat.

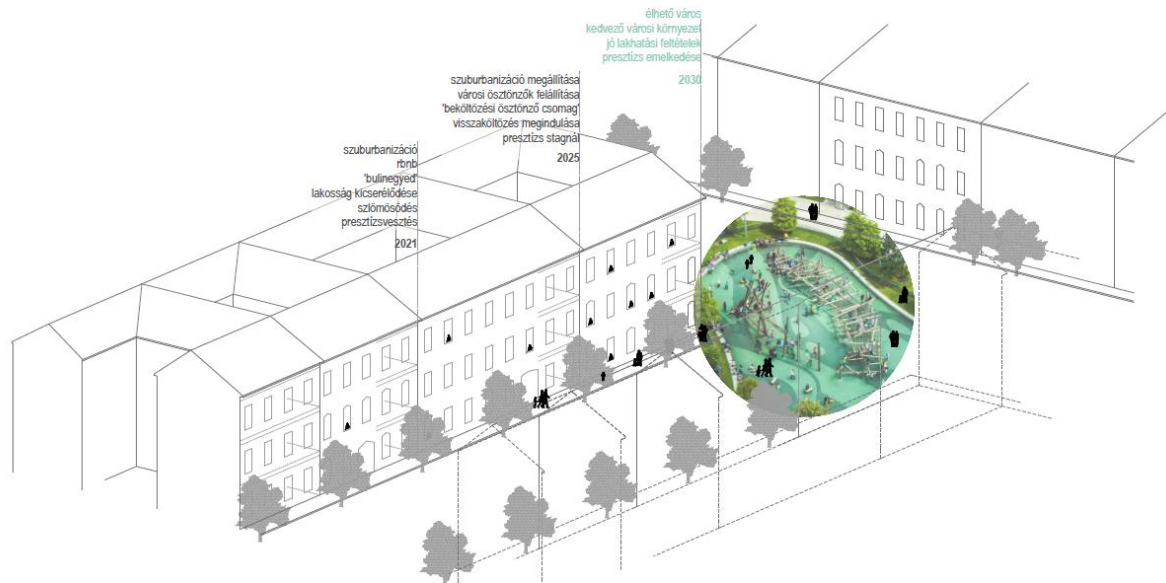

01_TÉRÉRZET

LAKHATÁS:

Az elmúlt időszak lakáspolitikája nagymértékben hozzájárult a belváros szuburbanizáció következtében bekövetkező népességcsökkenéséhez, illetve kicserélődéséhez. Erre csak még jobban ráerősített a zöldfelületek hiánya, melyet a kertvárosban, agglomerációban láttak biztosítottak a kiköltözött családok. A kiköltözések miatt a lakosság etnikai, illetve társadalmi összetettsége is lecserélődött, így egy folyamatos presztízsvesztés indult meg. További kedvezőtlen helyzetet teremtett az *rbnb*, valamint a *bulinegyed* nagyfokú térhódítása. (Utóbbi kettő megállítására napjainkban is folynak a kedvező egyeztetések.)

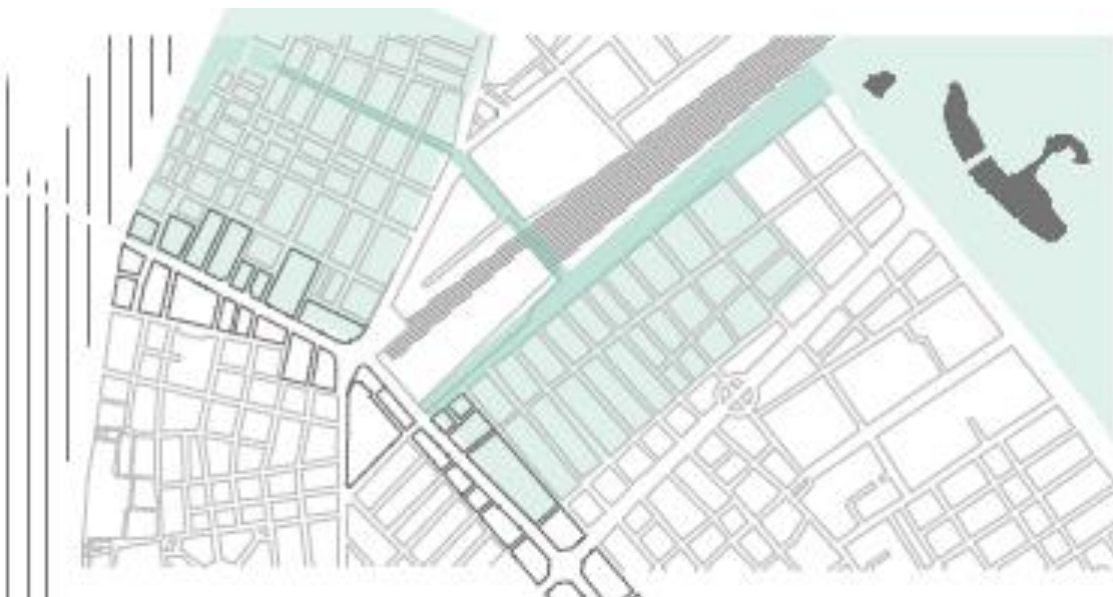
A szuburbanizáció megállítására megoldás lehet egy kedvező, „*Beköltözési ösztönző*” csomag kidolgozása. A szociális bérlakás állomány növelésével, kedvező utazási feltételek biztosításával (pl. P+R – kombinált kedvezményes BKV bérlet autósoknak, akik közösségi közlekedésre váltanak a belvárosban), valamint a közterületek zöldítésével, parkosításával.

02_ZÖLD SZUPERBLOKK

ZÖLD FOLYOSÓ:

A „*Beköltözési ösztönző*” csomag részét képezheti továbbá egy olyan, már meglévő kezdeményezés, mint az Újlipótváros – Szuperblokk városmegújító ötlete. Zöld szuperblokkot Barcelonában létesítettek először 2016-ban, mindjárt kettőt, melyek a mai napig jól szuperálnak. 2021-ben Bécs csatlakozott a kezdeményezéshez, melynek lényege, hogy egy-egy épülettömb bevonásával kedvező, „zöld” köztérhasználat valósulhat meg. Ezekben a blokkokban a gyalogosforgalomé, közösségi közlekedésé az elsődleges szerep, gépjárműforgalom csak korlátozott módon, a helyi lakosok számára megengedett. Újlipótváros kedvező elhelyezkedésű, szabályos utcaszerkezetű, így kiválóan alkalmas lehet ilyen létesítésére. A Nagykörút mentén fontos lenne további olyan épülettömbök keresése, amelyek bevonhatóak a közterületek ilyesfajta zöldítésébe, többek között Terézvárosban is. Az utcaszerkezetet megfigyelve a Szent István park szimmetria tengelye kijelöli egy „zöld híd” lehetőségét a Csanády utca – Ferdinánd híd – Szív utca tengelyen. A Podmaniczky utca rozsdadöveget határán helyezkedik el, ennek parkosítása a Városliget kifutása, bekötése lehetne a Nagykörút életébe.

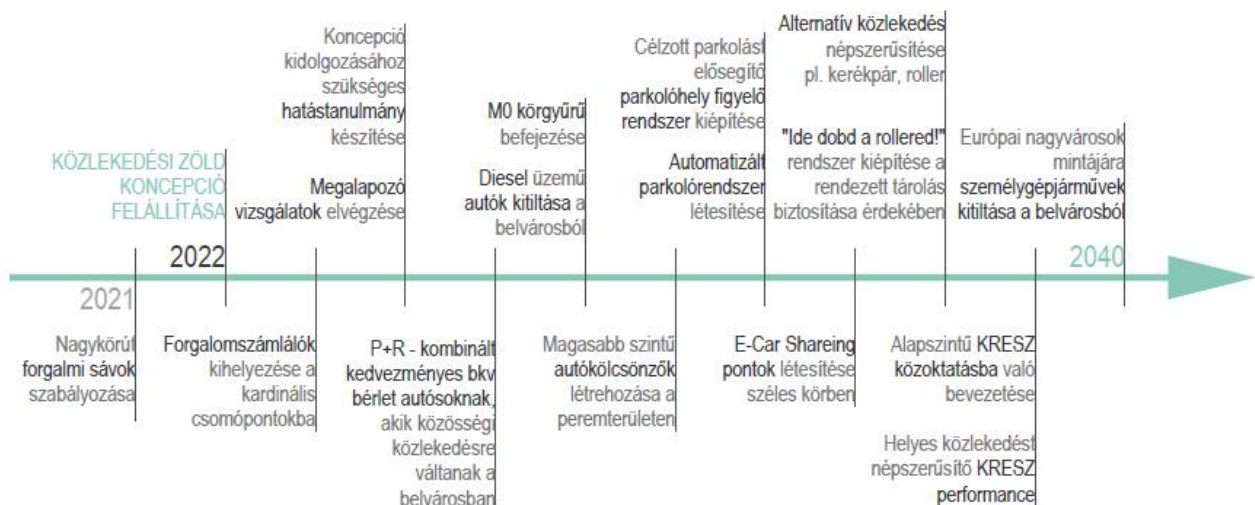

03_ZÖLD FOLYOSÓ

INFRASTRUKTÚRA:

A szuburbanizáció további negatív következménye az infrastruktúrán érezhető. A belvárosban napi szinten áthaladó ingázók száma folyamatosan növekszik, így terhelve a környezetet, sok a torlódás, zsúfoltság az utakon, nagy a zajterhelés. A Nagykörút gyűjtőútnak létesült, a belvárosba vezető sugárutakat hivatott összekötni. A város terjeszkedésével párhuzamosan mindig egyre kijebb kerültek ezek az összekötő utak (Kiskörút, Nagykörút, Hungária körút, M0 környéke), melyek mindig egy belsőbb városrész közlekedési tehermentesítését szolgálták. A Nagykörút a mai napig kiemelt infrastrukturális szerepet tölt be, gépjárműforgalma mellett a kötöttpályás közlekedés is meghatározó, jelentős utasforgalmat bonyolít. Beavatkozni csak gondosan előkészített és alátámasztott hatástanulmánnyal lehet. Ezt szolgálják a különböző módváltás mérések, a közlekedési alternatívák feltérképezése, valamint a pandémia alatt kijelölt kerékpársáv létesítésével összefüggően kihelyezett forgalomszámlálók. Ezeknek az adatoknak a kiértékelése a belvárosi közlekedés átértékelését, újradefiniálását teszi lehetővé. További eszközök lehetnek:

- a P+R – kombinált kedvezményes BKV bérlet autósoknak, akik közösségi közlekedésre váltanak a belvárosban;
- a diesel üzemű autók kitiltása a belvárosból;
- magasabb presztízsű autókölcsönzők létrehozása a peremkerületeken (e-car);
- célzott parkolást elősegítő parkolóhely figyelő rendszer kiépítése, automatizált parkolórendszer létesítése;
- e-car shareing pontok létesítése széles körben (pályázattal párhuzamosan megkezdődtek az egyeztetések mikromobilitási pontok kialakítására);
- alternatív közlekedést, valamint a helyes közlekedést népszerűsítő KRESZ performance-ok;
- alapszintű KRESZ oktatás közoktatásba való bevezetése;
- „*Ide dobd a rollered!*” rendszer kiépítése a rendezett tárolás biztosítása érdekében, a roller legelő egy olyan kijelölt terület, mely dedikáltan a rollerek elhajigálását hivatott felszámolni, így a használó, vagy akár egy arra járó is beemelheti a helyére a járművet, elkerülve ezzel a rendetlenséget;
- európai nagyvárosok mintájára a belváros egyes területeiből a gépjárműforgalom kitiltása, annak csak a helyi használók részére történő engedélyezése. (pl. zöld szuperblokk)

ÉPÍTETT KÖRNYEZET_PORTÁLOK:

A Nagykörút szakaszos kiépülése folytán az egyes városrészek mentén különböző minőségű, de összképében mégis egységes épületállomány jött létre. A világháborúk, majd az azt követő helyreállítások következtében sok tetőfelépítmény, *saroktorony* semmisült meg. Ezek olyan kitüntetett, tájékozódást segítő, környezet pszichológiai szempontból értékes elemek voltak, melyek helyreállítása eseti helyzetértékelés következtében rekonstruálható lehetne egy egységes, az egész Nagykörutat érintő „homlokzat felújítási pályázat” keretében.

05_SAROKTORNYOK

Az eredetileg bérpalotáknak létesült épülettömbök gazdasági modellje, a történelmi események következtében teljesen átalakult. Az egy egységet képező bérépület önfenntartásra volt tervezve, hiszen az utcaszinten lévő kereskedelmi helységek bérleti díja az épület karbantartására visszaforgatódott. A korabeli tulajdonosnak, lakóközösségnek az épület portáljának kinézetébe ugyanúgy volt beleszólása, mint a funkcionális kialakításába. Mára ez a kedvező helyzet teljesen felbomlott, így a kiemelten fontos utca felé kommunikáló épülethomlokzatok képe sok esetben eltorzult, más esetben pedig az eklektikus homlokzatoktól idegen dobozporálok jelentek meg. Ezek tovább aprózódtak, darabolódtak a bérlők egyéni üzleti érdekeinek megfelelően, sok esetben mellőzve az esztétika minimális érzékét is. Ezt orvosolandó jött létre a *Nagykörút Portálprogram*, mely a problémák feltérképezésén túl, alternatív javaslatokat is kínál a homlokzatok kezelésére. Ennek a kezdeményezésnek folytatása, beépítése a KultúrKörút elképzelésbe kiemelkedően fontos.

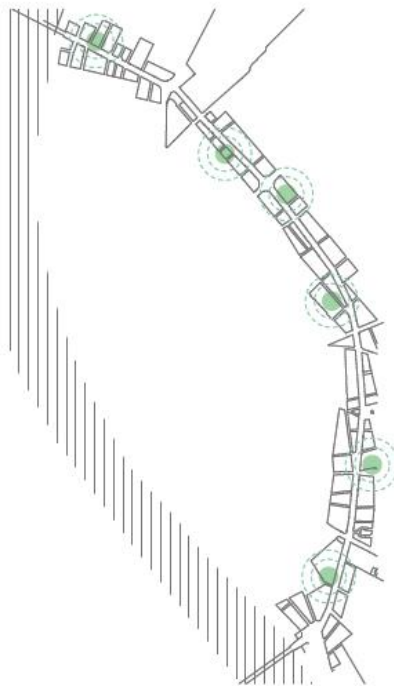

06_NAGYKÖRÚT PORTÁLPROGRAM

KERESKEDELEM:

A '70-es években meginduló multifunkcionális bevásárlóközpont építési hullám hamar begyűrűzött a Nagykörút területére, majd a plázák megépülte után nem sokkal, párhuzamosan a város más területein is érezhető negatív tendenciákkal, számos kiskereskedelmi létesítmény ellehetetlenült, bezárásra kényszerült. Ezt orvosolandó 2012-ben bevezették a plázastop törvényt, mely a folyamatot megállította.

A Nagykörút és környéke funkcionálisan jól ellátott, sport funkció, ami hiányként felmerülhet. Az utca él, gyalogosforgalom generáló képességű funkciók bőven akadnak a helyszínen. Ellentétben a Nagykörút budai szakaszával, ahol nincs, ami vonzza a vásárlóerőt, itt bőven rendelkezésre áll. Nem is a megléte a kérdés, hanem a mibenléte. Milyen színvonalúak ezek a kereskedelmi egységek, mely társadalmi réteget célozzák meg? Amennyiben a Nagykörút korabeli, világszínvonalú boulevard jellegének visszaállítása a cél, úgy olyan jól pozícionált mágnesfunkciók tudatos elhelyezése lenne célszerű, melyek emelt presztízs értékkel pozitív irányba mozdítják elő a kereskedelmi funkciók organikus fejlődését.

07_MÁGNES FUNKCIÓK

A vendéglátóhelyek „teraszai” miatt leszűkül, kaotikus járdaszakaszok rendezése érdekében javasoljuk az egy területegységben (pl. utcától-utcaig, vagy városnegyed mentén egységesen) azonos oldalon elhelyezett étkezőegységek elhelyezését, váltás egy szakaszon belül ne lehessen lehetséges, így biztosítva a nagy gyalogosforgalomhoz szükséges „Siető sáv” kialakítását. (Ezeket közigazgatási szabályozási szinten le lehetne fektetni, együttműködve a vendéglátósokkal.)

08_SIETŐ SÁV

Az épületek földszintjein létesített kereskedelmi egységek vendéglátóegységeinek közterületre történő kitelepítése jelenleg vezérfonal nélkül, egyéni ízlés alapján történik. Mint a portálok esetében is láthattuk, hogy azok átfogó, tervezett kezelése nélkülözhetetlen, nincs ez másképp a vendéglátóhelyek esetében sem. Ezért egy egységes, „*Választható utcabútor*” szett tervezését javasoljuk. A kereskedelmi egység egyediségét, arculatba illesztését hivatott szolgálni a bútor variálhatósága mind méretben, mind saját logó felgravírozásával, szín, párna kiválasztásával. Négyzetméter alapon állhatna rendelkezésre adott számú bútorelem, melyért cserébe a bérlők együttműködnének az önkormányzatokkal pl. portál rendben tartása, üzlet előtti köztér takarítása kérdésekben.

09_VÁLASZTHATÓ UTCABÚTOR SZETT

KÖZIGAZGATÁS:

A Nagykörút manapság tapasztalható problematikájának egyes elemei közigazgatási szinten rendezhetőek, megoldhatóak. A területen, illetve vonzáskörzetében megnövekedett hajléktalan kérdésben a közterület felügyeletnek kulcsfontosságú szerepe van. (Kihasztnátlan hajléktalan szálló helyek.)

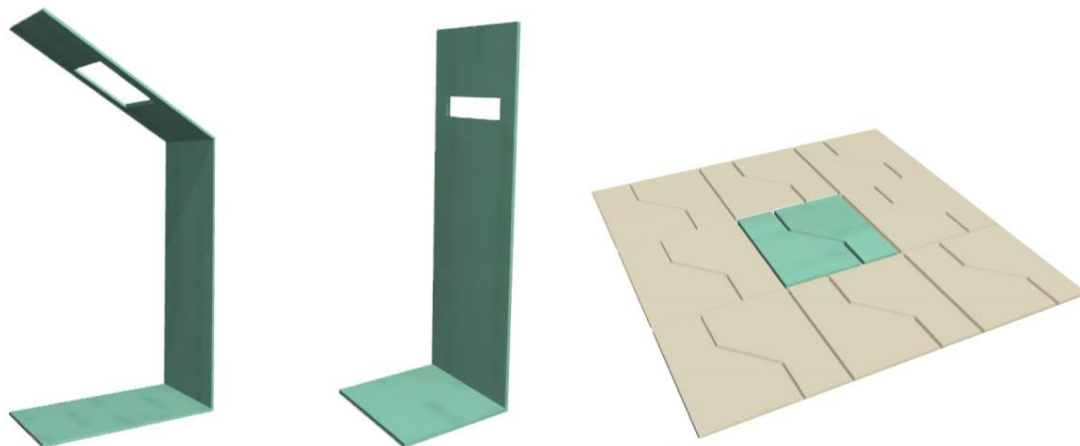
A közterületek, utcák, különösen a vendéglátóegységek előtti utcaszakaszok tisztítására jó kezdeményezés *'Közös hulladékmentesítési program'*, mely kiterjesztése, népszerűsítése, meghosszabbítása lenne célszerű.

A BUDAPEST BOULEVARD:

Az átfogó, nagy ívű beavatkozási javaslatok mellett helyet kaptak kis léptékű, innovatív ötletek is, hiszen ezek egymással összefüggenek, egymásra épülnek.

Utcabútor léptéket célozza a *'Nézz fel pontok'* létesítése, melyhez a bevezetőben is tárgyalt kifejezetten a Nagykörút mai viselkedéséhez köthető érzést vettük alapul. Ezek olyan térszobrászati alkotások (pl.hajlított lemez, melyen a látványosság irányában van kivágás, a lemez falán pedig opcionálisan leírás is elhelyezhető), melyek pozíciójukkal megállításra készítetnek. Ezek összessége, valamint további kék pontok bevonásával jöhet

létre a „*Kultúr kék túra*”, mely egy egyénileg is bejárható városi séta mobilalkalmazás segítségével. Az alkalmazás lehetővé tenné a szakemberek által összeállított sétaútvonalakon felül, saját kedvenc alternatív sétáink feltöltését is, mely a felhasználók számára elérhetővé válna.

10_NÉZZ FEL PONTOK // KULTÚR KÉK TÚRA

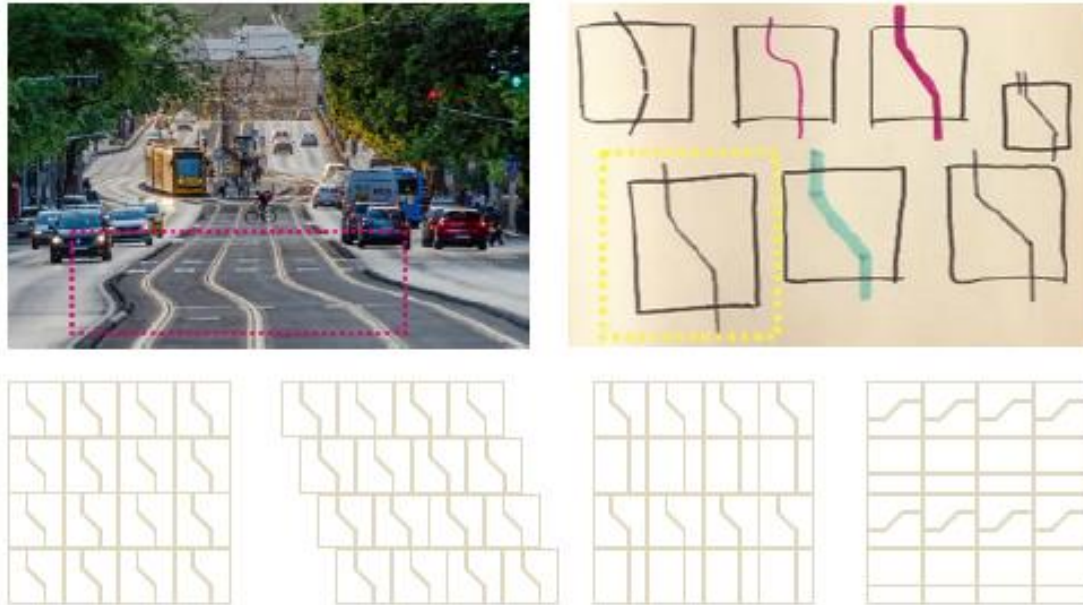
A „*Kultúr kirakat*” ötlete a Nagykörút mentén számos helyen fellelhető 'úgymaradt' típusú, használaton kívüli kirakat, utcai vitrin egységesítését, kultúrával történő megtöltését és ezzel együtt rendezését célozza meg. Műalkotások, hungarikumok, tematikus kiállítások kaphatnának bennük helyet.

11_KULTÚR KIRAKAT

A Kiskörút mentén található „K” kő kezdeményezése inspirálta a Nagykörút „*Saját burkolat*” kialakításának ötletét. A formában a körúti sínek analógiája mellett, a városszerkezeti elrendezés, a Duna folyama is megjelenik.

12_SAJÁT BURKOLAT

A „*Telefonfülkék*” szintén korlenyomatok, így teljeskörű felszámolásuk vétek lenne, viszont jelenlegi ’közvécé’ mivoltuk tarthatatlan. Ezek átalakítására, új funkcióval történő megtöltésére lenne szükség, pl.könyvcserепont, tematikus kiállítási helyszíneként.

13_TELEFONFÜLKÉK

„*Funkcionális zöld*” elképzelésünk a növényzet lépcsőzetességére, az egyes szintekhez kötődő használatra utal. Kiváló szűrőréteggént (zaj, légszennyezést megkötően) tudnak működni a vendéglátóegységekhez kötődően kihelyezett pl.dézsás növények. A páros fasor a körút mentén védendő érték, a beteg, vagy hiányzó egyedek pótlása szükséges biodiverzebb, több típus egyszeri telepítésével.

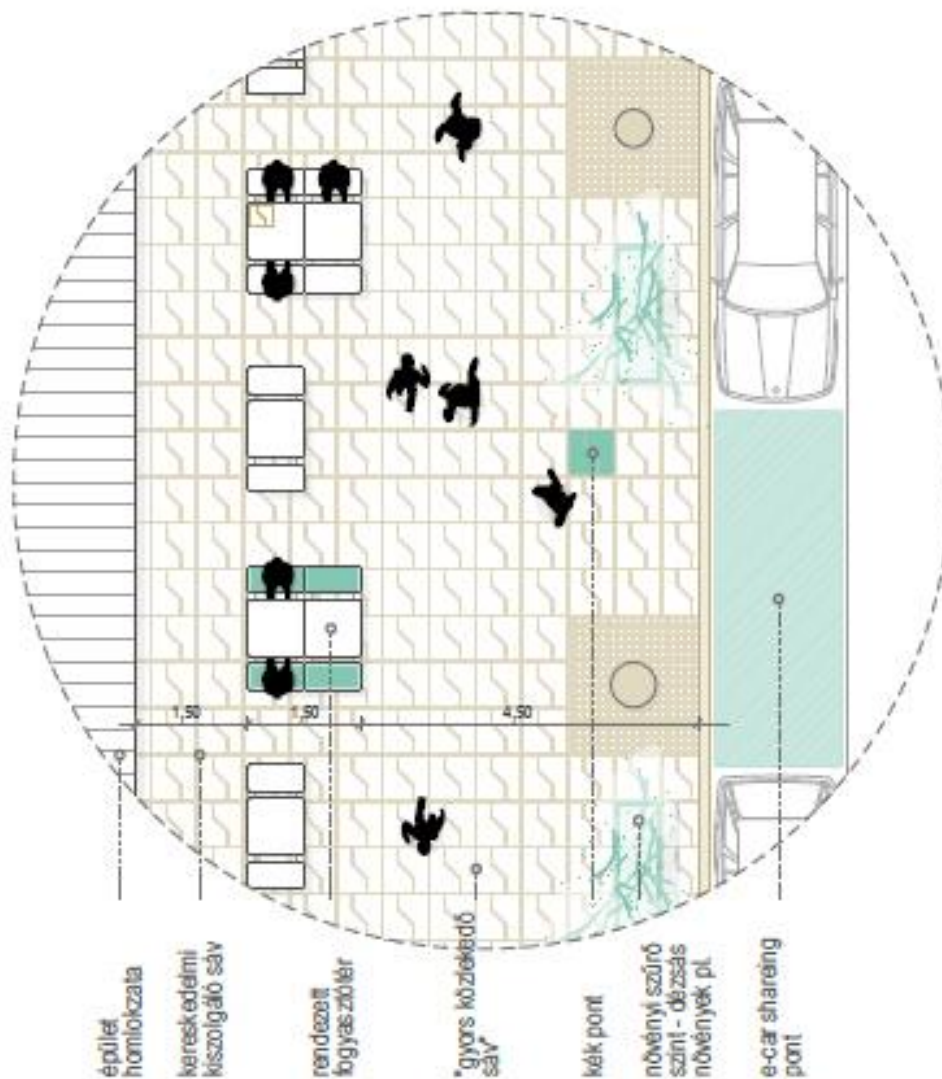
14_FUNKCIONÁLIS ZÖLD

„Digitális közösségi platform a hatékonyabb kommunikációért” egy olyan kezdeményezés, mely a körút életében jelen lévő szereplők egyszerűbb kapcsolatteremtésére jegyében az üzlethelységek / házsámok / szolgáltatók adatlappal / kontakttal rendelkeznének.

15_DIGITÁLIS KÖZÖSSÉGI PLATFORM

Összességében szolgálják „a Nagykörút legyen Budapest ikonikus főutcája, mely minőségi bevásárlási, vendéglátási és szórakozási lehetőségeket nyújt” elképzelést.

16_KULTÚR KÖRÚT BOULEVARD